

LARY

SVENSKA LARYNGFÖRBUNDET FÖR STRUP- OCH MUNHÅLECANCER

Från snö, is och kyla till Sol, bad och värme.

En grupp från Stockholmsföreningen passade på att lämna vintern för att möta värmen på Fuerteventura.

Sidorna 8-9

Cancerfondens Informationstjänst.

Alla kan ringa; patienter, anhöriga eller allmänt vetgiriga. Läs om hur man ger stöd där det behövs.

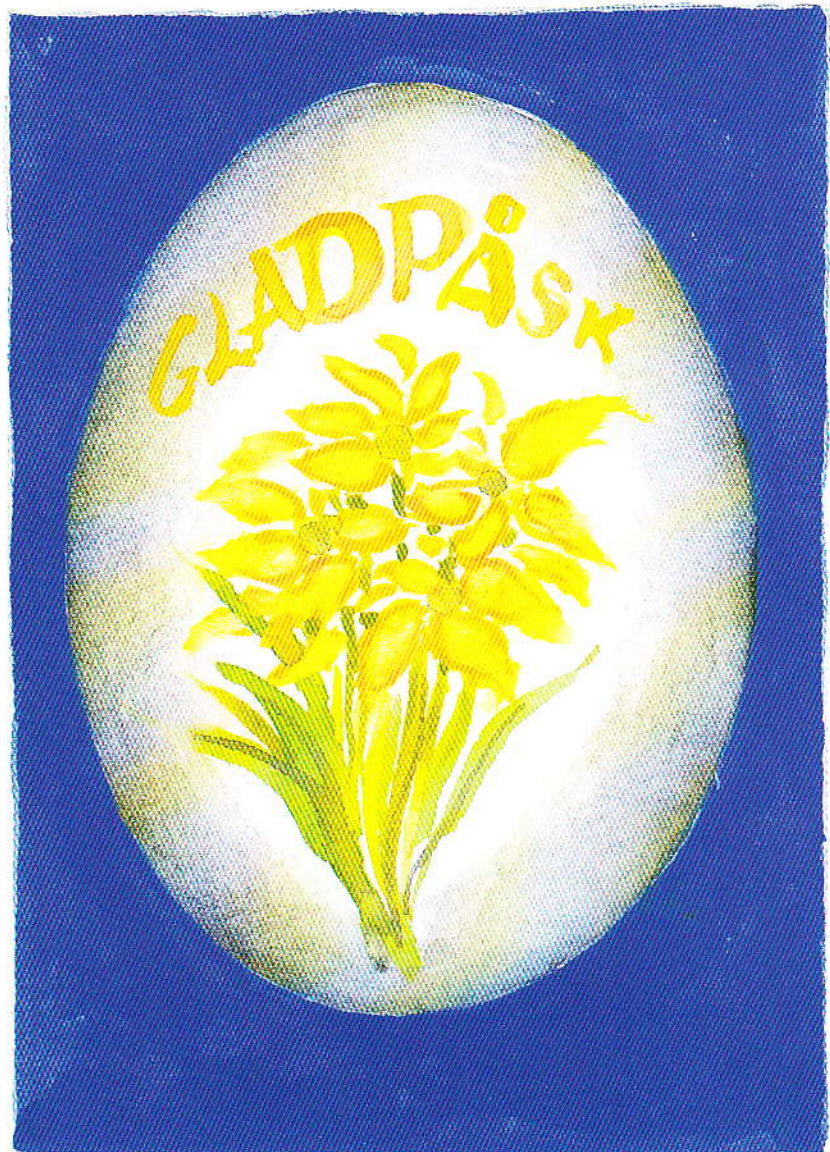
Sidan 10

Dysfagi

En intressant artikel om vad dysfagi är och hur man kan leva med kvalitet trots handikappet.

Sidorna 11-12

CARL ANTON har målat den vårlika påskhälsning för Laryngfonden. Redaktionen passar på att instämma och önskar samtidigt läsarna en riktigt skön vår.

En ljuvlig vårdikt på sidan 10 ger oss en försmak av det sköna som väntar. Stig Karlsson, naturvän och amatörbiolog, medlem i Uppsalaföreningen har skrivit den.

Nästa nummer utkommer i juni 2000

Innehåll

- 3 Ledare
Tobakskonsumtionen ökar.
Temannummer om Livskvalitet.
- 4 Stensund fyller 50 år.
Annonisprislsta.
Ny förening i Umeå.
- 5 Doktors spalt.
Så prenumererar du på LARY.
- 6 Ragnar Sarin – ny redaktions-
medlem.
Susanna Ruben lämnar LARY.
Tack Fonden...
- 7 Livets resa för en cancer-
drabbad.
Svar på frågor från Tolvsbo.
- 8 Från snö, is och kyla till Sol,
bad och värme.
- 10 Cancerfondens Informations-
tjänst.
Lyrik: Vårmorgon.
- 11 Dysfagi – ät- och sväljsvårig-
heter
- 12 Inga Andersson berättar om sin
dysfagi.
- 13 Vad i hela friden handlar det
om?
- 14 Se upp för narkosläkare.

Nästa nummer utkommer i juni 2000.
Manusstopp den 11 maj 2000.

SVENSKA LARYNGFÖRBUNDET

- har läns- och regionföreningar verksamma över hela landet.
- har kontakt med motsvarande förbund i andra länder.
- har förtroendeanslutna läkare, tandläkare, logoped-
er, kuratorer och dietister.
- är en av huvudmännen i Cancerfonden.
- tillhör handikappförbundens samarbetsorgan.
- finansieras genom medlemsavgifter och anslag,
bl.a statliga organisationsstödet.
- har instiftat fristående Stiftelsen Laryngfonden, som
bl.a. ger rehabiliteringsstöd till dem som drabbats
av cancer i öron, näsa och halsområdet.
- arbetar för lika rätt till behandling, vård och reha-
bilitering samt för social trygghet.
- utger tidskriften LARY.
- värnar sina medlemsgruppers intressefrågor.

Laryngförbundets Tidskrift

LARY

Årgång 27 • Nr 1 / 2000

Ansvarig utgivare Bo Persson

Redaktör Gun-Marie Larsson

Svenska Laryngförbundet
Barks väg 14, 170 73 SOLNA
tel. 08-655 83 10 / fax 08-655 46 10

Medarbetare i redaktionen

Elise Lindqvist, Ragnar Sarin
och Gunnar Schneider

Redaktionssekreterare
Birgitta Nyqvist

Svenska Laryngförbundet
Kansli

Besöks- och postadress
Barks väg 14, 170 73 SOLNA
Tel. 08-655 83 10, Fax 08-655 46 10

Texttelefon 08-655 43 20

E-post laryngforbundet@telia.com

Postgiro 85 17 54-2

Bankgiro 5703-3573

Förbundsordförande Bo Persson

Övre Hantverksgatan 20 A

831 36 ÖSTERSUND

Tel. 063-12 30 41

Mobil 070-512 51 96

Kassaförvaltare Gert Hall
Kastvindsvägen 2, 231 55 TRELLEBORG
Tel. 0410-489 65, fax 0410-489 59

Mobil 070-524 89 65

E-post gert.hall@trelleborg.mail.telia.com

Stiftelsen Laryngfonden

Barks väg 14, 170 73 SOLNA

Tel. 08-655 40 01

Postgiro 90 02 02-3, 91 82 58-5

Bankgiro 5936-5338

Grafisk form Bertil Ankarberg

Text & Bild, Vällingby

Tryck SCR Konst- och Kvalitetstryck AB
Stockholm, 2000

Tobakskonsumtionen ökar

– låt oss ta nya tag

Så är vi "Larynger" på god väg in i det nya seklet. Vad har nu det närmaste året i beredskap för oss? Vi tror oss nu kunna, med stor säkerhet, starta en regionsförening i Umeå. Förarbetet har utvecklats positivt, vi räknar med att vara "igång" i höst. Bland annat har vi fått ett flertal nya medlemmar som geografiskt skall tillhöra Umeåföreningen.

I september skulle den 10:e Europeiska kongressen för laryng- och munhålecanceropererade äga rum i Österrike. Kongressen är inställd, och man undersöker nu möjligheten att hålla den i ett annat land. Svenska Laryngförbundet och Stiftelsen Laryngfonden representeras av respektive styrelseledamöter m.fl.

Som bekant deltar vi i kampanjen "Sluta röka 2000" via Laryngfonden och vi har från massmedia fått mycket uppskattning. Kampanjen avslutas senare i vår. Dessvärre har man nu konstaterat att cigarettkonsumtionen

åter har ökat med inte mindre än 29 procent efter skattesänkningen på tobak för cirka ett år sedan. Inga muntra rapporter precis!!

I höst skall vi ha ett utbildningsseminarium omfattande rökavvänjning tillsammans med Cancerfonden.

Hans-Åke Ellvén har återanställts i förbundet, då först och främst för att fortsätta kampen mot "tobaksdjävulen" genom att informera i bl.a. skolor. Allt i förebyggande syfte så att ungdomarna helst aldrig börjar röka. Hans-Åkes arbetsområde omfattar södra delen av vårt land.

Våra flickor inom kansliet, Elise och Birgitta, är nu inne på "upploppet" och slutar sina anställningar när detta år gått till ända, all den stund dom då räknas in bland oss övriga seniorer. Vi skall nu se över vår organisation för både förbund och fond samt förhoppningsvis kunna presentera den nya bemanningen tidigt i höst.

Bo Persson

Temanummer om Livskvalitet

Som säkert många kommer ihåg, hade vi ett temanummer i Lary nr 2 förra året. Den gången var temat Rökning.

Vi tänker inte vara sämre i år. I nr 2 år 2000 ska vi ta upp Livskvalitet som tema. Begreppet är oerhört stort och skiftande från person till person. Vi hoppas att du som läser det här fattar pennan eller tangentbordet och skriver om vad som är livskvalitet för dig. Vi vänder oss till alla vare sig du är cancerbehandlad, anhörig eller arbetar inom vården. Att bli cancerdrabbad innebär ju för de flesta en mycket stor förändring. Hur har det påverkat eller förändrat din livskvalitet? Hur har cancer för dig som anhörig ändrat livsinnehållet? Vilka nya grepp tas inom vården för att underlätta situationen?

Vi hoppas givetvis att det ska komma många bidrag. Får vi så många att alla inte får plats i nummer 2 återkommer vi med några sidor även i nummer 3 i höst. Du har tre möjligheter att kommunicera med oss:

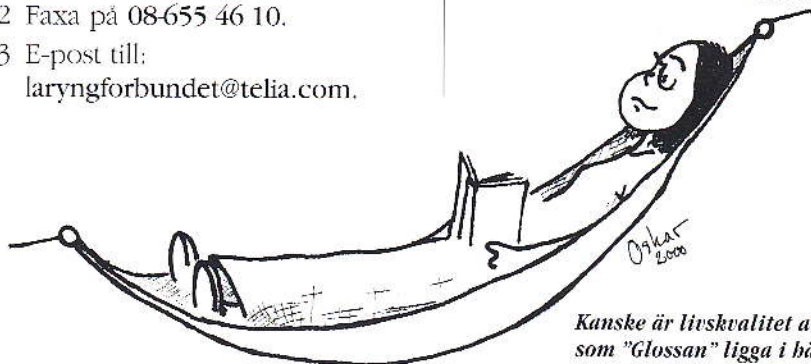
- 1 Ett vanligt brev till Svenska Laryngförbundet, Barks väg 14, 170 73 Solna.
- 2 Faxa på 08-655 46 10.
- 3 E-post till: laryngforbundet@telia.com.

Om du har dator men inte Internet vore vi tacksamma om du skickar med en diskett och en utskrift på posten. Det underlättar väldigt mycket för tjejerna på förbundet och för redaktionen.

Skriiv!!!!.....och gör det innan manusstopp, som är 11/5.

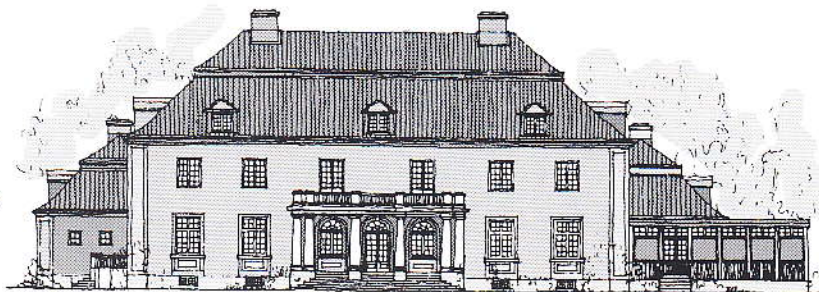
Med vänliga hälsningar

Redaktionen

Kanske är livskvalitet att göra som "Glossan" ligga i hängmattan med en bra bok?

Stensund fyller 50 år

Vi är nog ganska många vid det här laget, som varit på rehabiliteringskurs på Stensund. Siv Baglien planerar nu för den fjortonde i ordningen! Om kursen har det nog skrivits åtskilliga gånger i Lary, men kanske inte så mycket om slottet och den verksamhet, som bedrivs där under årets resterande 51 veckor.

Stensund ligger mycket vackert på en hög kulle vid Östersjön en halv mil öster om Trosa. Slottet uppfördes 1918-20 och byggherre var en skeppsredare Löfgren. Det kallades från början Ethelborg efter redarens fru och kom att byta ägare ett antal gånger innan det 1944 köptes av Conrad Åhlberg, möbelhandlare och frisksportentusiast. Han sålde det påföljande år till Svenska Frisksportförbundet för en mycket blygsam summa. Stensund drevs under 5 år som kursgård innan Stensunds Folkhögskola startades 1950. Skolbyggnaden med sporthallen samt elevhemmen byggdes 1965-67.

Folkhögskolan firar alltså 50-årsjubileum i år. Sedan starten har ca 3000 elever genomgått skolans långa kurser (ett eller två år). Frisksportförbundet är fortfarande huvudman för skolan och utbildningen ligger i linje med dess filosofi. Det är en särpräglad skola känd för sina insatser på det hälsoförebyggande området, sin kamp mot droger och under det sista decenniet för sina mycket spännande satsningar på det ekologiska området. Man har bl.a. en högskolekurs om Östersjöns ekologi. Stensunds Vattenbruk renar hela anläggningens avloppsvatten i ett växthus, där det utnyttjas som råvara för produktion av växter och fisk i ett integrerat odlingsystem.

Jag hade själv förmånen att vara på Stensund i juni 1997. Det hade varit en kall vår, men när vi kom dit bröt sommaren lös. Jag lyckades pallra mig upp i tid för en promenad längs motionsspåret innan frukost varje dag och det är två synintryck som etsat sig fast på näthinnan. Det ena är alla

blommor och faktiskt alla vårblommor samtidigt – från blåsippor till liljekonvalj. Det andra var en morgon då det var helt vindstilla. Då jag kom fram mot Gälöfjärden låg den spegelblank och det enda som krusade ytan var en åda med sina ungar.

Folkhögskolans jubileum ska naturligtvis firas och för arrangemangen står Stensunds Vänner. Varför inte göra så här...

Bli medlem i Stensunds Vänner!

Medlemsavgiften för år 2000 är 250 kronor. I denna ingår jubileumsfest i slottsparken, jubileumsbok samt tre nyhetsbrev. Pengarna betalas in till Stensunds folkhögskola postgiro 463364-7. Märk talongen med Stensunds Vänner samt namn och adress. Kom ihåg att boka Jubileumsfesten 17 juni i din almanacka.

Ragnar Sarin □

Annonsera i LARY

– en tidning om Laryng- och glossektomi för personer med strup- och munhåle-cancer samt de som fått funktionsnedsättning genom strålbehandling av cancersjukdom inom Öron-, Näs- och Halsområdet.

Prislista

1/1 sida i svart	
180 x 265 mm	5.000,-
1/2 sida i svart	
180 x 130 mm	
87 x 265 mm	2.750,-
1/4 sida i svart	
87 x 130 mm	500,-
Spalt i svart	
56 x 265 mm	2.900,-

Önskar du hjälp med att utforma ditt annonsmanus så anlitar vi skickliga

medarbetare. Hör gärna av dig för närmare information.

Annonsmaterial kan tas emot som manus, påsiktsoriginal, offsetneg eller på diskett. I annonspriset ingår vändning till tryckfärdigt material eller rippning.

Skicka annonsmanus eller annonsmaterial till:

Tidningen Lary
Svenska Laryngförbundet
Barks väg 14
170 73 SOLNA
Telefon 08-655 83 10

Ny förening i Umeå med hjälp av anslag från Laryngfonden

Stiftelsen Laryngfonden har genom Svenska Laryngförbundet beviljat ett anslag på 227 000 kronor till öron- näsa- halskliniken och logopedmottagningen inom Norrlands Universitets sjukhus för uppföljning av patienter som behandlats för laryng- munhåle- och hypofarynxcancer samt kompetenshöjning för att stärka och utveckla samarbetet i Norra regionen. □

Fotnot:
Svenska Laryngförbundet är en patientförening för strup- och munhåle-canceropererade patienter. Stiftelsen Laryngfonden bedriver insamlingsverksamhet.

DOKTORNS SPALT

Docent
Richard
Kuylenstierna

Svar på frågor till Doktors spalt

- 1 Jag strålades för cancer i munhålan, max dos. Under strålningen så blev jag sönderbränd både på hals och axlar. Efter strålningen har jag väldiga problem med stela och stenhårda muskler, kramp i senorna som går från axlarna upp på halsen samt en längre tids huvudvärk. Vågar jag använda värmande muskelsalva, typ den man använder efter idrottskador.

Stenhårda muskler.

Svar:

Individer reagerar olika på yttre strålterapi. En del kan få maximal stråldos över halsen med obetydliga eller inga symtom, medan många andra får uttalade besvär, exempelvis beroende på att musklerna delvis omvandlas och blir hårda, stela och oeftergivliga. Det känns stramt, och palperar man halsen finner man att vävnaderna är hårda och oelastiska. I det akuta skedet efter en strålbehandling reagerar alla med varierande former av irritation och inflammation i vävnaden och inte minst i huden. I det skedet kan man använda olika lindrande preparat, exempelvis kamomill. När läkningen skett och ett kroniskt tillstånd inträtt kan symtomen hos vissa individer vara än svårare och en salva som verkar på muskulaturen finns mig veterligt inte. Man brukar istället rekommendera mjukgörande hudsalvor som vaselin. Det är viktigt att försöka röra så mycket man kan på hal-

sen och i vissa fall kan man få hjälp av sjukgymnast. Det finns till och med sjukgymnaster som är särskilt utbildade att ge behandling som syftar till att minska på den lymfsvullnad som ibland kan uppstå efter strålbehandling på halsen.

Svar:

- 2 Varför gick jag ner så kraftigt i vikt då tumören började växa? Jag upplevde själv att jag åt lika mycket som före sjukdomen (hade ingen värk), men ändå rasade jag nästan 20 kg av min normalvikt.

Viktlös

Svar:

Denna fråga har förundrat vetenskapen och något fullständigt svar finns inte. Tre olika skäl kan man emellertid tänka sig, nämligen att tumören leder till ett hinder i matens passage om tumören är belägen i munhåla, svalg eller matstrupe, och att man därför ändrar sin diet och blir underförsörjd med näringsämnen och kalorier. Ett annat skäl kan vara att tumörer avger ämnen som leder till bristande utnyttjande av kalorier och ökad nedbrytning av vävnad. Ett sådant ämne heter TNF (tumor necrosis factor). Slutligen kan tumören, om den är stor, i sig själv konsumera energi så att resten av kroppen blir sämre försörjd med kalorier och att man därför magrar.

- 3 Vet man om bristande munhygien kan vara orsaken till munbotencancer

Norrlänning

Svar:

Man anser att en väsentlig orsak för uppkomsten av cancer i inte minst munhåla och svalg är tillstånd som leder till kronisk inflammation. Exempel på faktorer som kan bidra till detta är rökning, i viss mån alkohol men också rent mekaniska skador som kan uppstå i samband med exempelvis en illa inpassad tandprotes eller för den delen dålig munhygien med samtidigt ofta dåligt eller uselt tandstatus. Det är således rimligt att tänka sig att en patient med kraftigt kariesade tänder och spridda slemhinneförändringar av inflammatorisk art löper en ökad risk att slemhinnorna så småningom kommer att utveckla tumörförändringar. Frågan kan alltså besvaras jakande. □

Prenumerera på

LARY

Tidningen LARY är en tidning för personer som behandlats för strup- eller munhåle cancer i närliggande ÖNH-områden.

LARY utges av Svenska Laryngförbundet med fyra nummer per år.

LARY distribueras till förbundets medlemmar och anhöriga samt till sjukhus, vårdcentraler, apotek, sjukhusbibliotek m.m. samt till personer som visat intresse och vill ha information om cancer i ÖNH-området.

Om du är intresserad av att få LARY hemskickad så kan du anmäla detta på denna prenumerationskupong så kommer tidningen hem i din brevlåda. Tidningen är gratis för alla som är medlemmar, stödjande eller aktiva. Medlemsavgiften för stödjande medlem är 150 kronor. I detta får man all information som går ut till våra medlemmar (Seminarier, rehab-kurser o.s.v). Vill du inte vara medlem så tar vi ut en expeditonsavgift på 80 kronor per år för fyra nummer. Enstaka exemplar kan beställas från kansliet. □

Skicka eller faxa in denna kupong till:

Svenska Laryngförbundet
Tidningen LARY-redaktionen
Barks Väg 14, 170 73 SOLNA
Tel: 08 - 655 83 10
Fax: 08 - 655 46 10

Namn

Titel

Adress

Postadress

Telefonnummer

Jag vill bli medlem och få LARY och övrig information för 150 kronor per år, och medlemstillhörig i den förening som ligger geografiskt närmast hemorten.

Jag vill prenumerera på LARY, 4 nummer per år, för 80 kronor.

Ragnar Sarin

- ny redaktionsmedlem

Jag heter Ragnar Sarin och medverkar från och med det här numret i Larys redaktionskommitté och har även tidigare skrivit några artiklar i tidningen. Jag är 60 år och förtidspensionerad sedan ett drygt år. Att jag hade cancer på stämbanden upptäcktes i februari 1996 och efter en fulldos strålbehandling laryngektomerades jag på KS i juni samma år.

Jag är både norrlänning och upp-länning, då jag är uppvuxen i Skutskär, som ju ligger i Uppland men också norr om Dalälven. Med undantag för några underbara år i Kent, England har jag sedan drygt 40 år varit 08 utan att bo i innerstaden, men väl i alla fyra väderstreck från City och sedan 1972 i Upplands Väsby. Större delen av denna tid har jag levt tillsammans med hustru Sonya och två nu utflugna döttrar. Utbildningsmässigt är jag väg- och vattenbyggare från KTH, men jag tröttnade på att rita kraftverksdammar efter ett knappt år och började i stället i den holländsk-engelska Unilever-koncernen. Där blev jag kvar i 26 år, till en början som produktionstekniker men gled senare in på personalsidan och har arbetat med utbildning och ledarutveckling i nästan 20 år.

För 10 år sedan tyckte jag att jag ville se något annat än Unilever och sade upp mig för att bli min egen som konsult. Det gick riktigt bra till en början, men rösten har aldrig varit min starka sida och med tilltagande heshet gick det sämre och sämre. Sommaren 1994 började jag av en ren slump som sommarvikarie och sorterare på Poståkeriet och blev efter några månader fast anställd som sorterare/chaufför och det var där jag arbetade när jag fick cancerbeskedet.

Under 80-talet arbetade jag mycket tillsammans med en konsultgrupp som heter SeFram-gruppen. Ett av deras budskap är att vårt agerande styrs av bilder och att det är viktigt att ha tydliga och positiva målbilder och förebilder. Är ens bild av en cancersjuk den, som man kanske har av någon äldre, borttynande anförvant under sina sista dygn, så kan det bli en självuppfyllande profetia. Jag blev väl inte helt chockad av att jag hade cancer och jag hade ganska snabbt en klar målbild för min rehabilitering. Som ett delmål såg jag mig själv i hallonskogen framåt augusti och till hösten skulle jag vara tillbaka på jobbet även om det innebar att det var tungt och att jag igen skulle börja jobba klockan tre på morgonen. Utan den behandling och stöd jag fått på KS hade jag naturligtvis inte klarat detta, men jag tror att rätt "tänk" betyder väldigt mycket.

Att jag nu blivit förtidspensionerad har andra orsaker som jag skrivit om i Lary tidigare – min sköldkörtel började spöka. Att ta mig tillbaka till jobbet en andra gång tyckte jag inte var lika utmanande och inte ens lukrativt visade det sig, så det fick bli andra projekt. Bland annat är jag med vid pre-operationella samtal på KS och nu har jag fått ett nytt: att arbeta med Lary. Det är spännande.

Ragnar Sarin

Hej!

Jag vill bara med några rader meddela att jag sedan januari 2000 slutar som medarbetare på tidningen Lary. Just i detta nummer kommer ni ändock se mitt namn under ett par inlägg och även kanske fortsättningsvis någon gång då & då. Jag kommer att arbeta med en del för Stil's räkning framöver.

Vad Stil står för berättar jag i en artikel i nästa nr av Lary. Det har varit en lärorik tid, detta 1,5 år som jag varit vid tidningen och som gav mig lite självförtroende efter en ytterst svår tid.

Ha det bra, vi hörs

Susanna Ruben

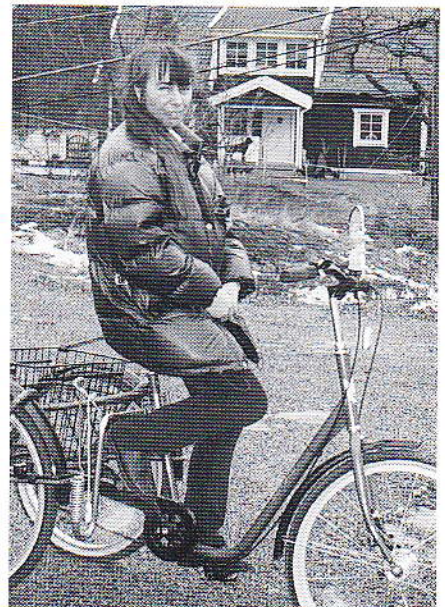
Vi i redaktionen vill TACKA Susanna för hennes värdefulla insatser i LARY. Samtidigt önskar vi Susanna LYCKA TILL med arbetet i STIL.

Gunnar och Gun-Marie

Tack Fonden...

...för bidraget till min fina cykel! Numera susar jag fram över Aspvik, Flisa hjälper till förståss. Tack!

Susanna Ruben

Susanna på sin fina trehjuling.

Livets resa för en cancer- drabbad

Jag är en 62 år gammal man som drabbats av cancer fem gånger. Trots den kurragömmalek jag och min läkare har med sjukdomen så leder vi, för canceren har inte haft förmåga att gömma sig tillräckligt för att min läkare, professor Matti Anniko vid Uppsala Universitetssjukhus, inte skulle upptäcka den. Detta har medfört att jag lever ett relativt gott leverne.

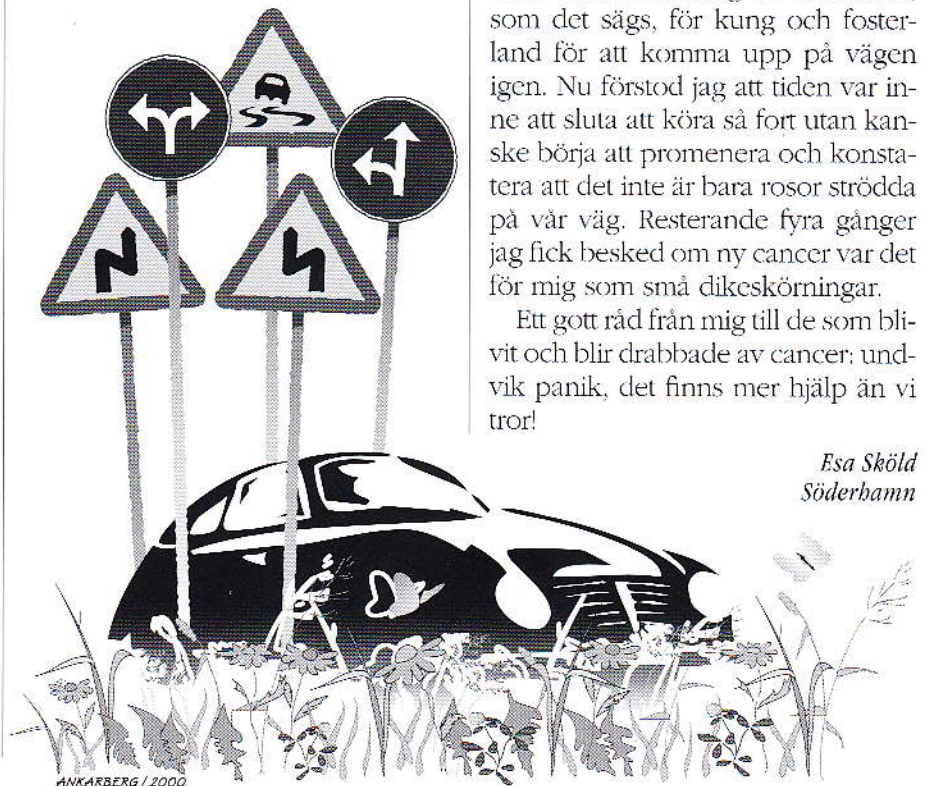
Under mitt produktiva liv har jag varit säljare och farit fram som ett jehu efter vägarna, vilket innebär att jag rest ca 5 tusen mil per år under 40 års tid, och nu liknar jag mitt liv med en lång och minnesrik och underbart vacker bilfärd utan mål.

Hela mitt leverne har jag varit helt oplanerad, vilket gör att jag ännu inte har något resmål mer än att jag är medveten om att jag lever på övertid och bör snart se målskynket. Planering för framtiden i längre perspektiv har jag aldrig gjort, jag har levat livet för dagen och löst problemen för varje stund och aldrig hämtat några bekymmer. Problemen har jag alltid gjort till arbetsuppgifter, så även varje gång jag fått vetskap om en ny cancer.

Under min bilfärd genom livet har det varit krokigt med backe upp och backe ner och många dikeskörningar som för alla andra, vissa klarar sig själva åter upp på vägen och andra måste ha hjälp. Jag har endast en gång varit nödsakad att få hjälp och den hjälpen går inte vare sig i ord eller annat att uppskatta.

Dikeskörningen här ovan var när jag som treåring under finska kriget skildes från mina föräldrar och skickades till Sverige. De fosterföräldrarna blev min stora hjälp upp på vägen som jag åkt.

Andra riktigt stora avåkningen var skilsmässan för elva år sedan. Däremellan har livet rullat på som för de allra flesta i samhället.

Under många vackra år var det mycket nedförsbackar, jag kunde även frihjala tidvis, men visst kom det något motlut ibland och det gör nog endast bra i själen.

Nu kom en svart dag i mitt liv när hela ekipaget gick rätt åt skogen. Det var när jag fick vetskap om att jag hade cancer. Jag hade anat under ett års tid att det inte stod rätt till, men sa inte något till någon, utan bara åkte vidare i livet. Tänk, att av en läkare få höra att just jag av alla hade cancer, gjorde att hela jag tycktes sitta fast resten av livet. Tankarna rullade hit och dit men stannade vid att jag måste få ensamhet och tänka efter hur detta skall lösas och ta dag för dag. Efter denna avåkning var det att ta i, som det sägs, för kung och fosterland för att komma upp på vägen igen. Nu förstod jag att tiden var inne att sluta att köra så fort utan kanske börja att promenera och konstatera att det inte är bara rosor strödda på vår väg. Resterande fyra gånger jag fick besked om ny cancer var det för mig som små dikeskörningar.

Ett gott råd från mig till de som blivit och blir drabbade av cancer; undvik panik, det finns mer hjälp än vi tror!

Esa Sköld
Söderhamn

Svar på frågorna...

...i artikeln om Tolusbo i förra numret av Lary:

Typekfel-Nisse hade varit framme och ändrat den tänkta "Grusbukten" till "Grisbukten". Hustru Sonya bör dig från "Grusbukten" (Sandviken) fann dock snabbt en ny lösning – Svinesund. Inget av svaren präglas väl av någon språklig stringens, vilket dock svaret på "Ingen bukt" gör, nämligen Kivik. Här kan dock stavningen ifrågasättas. □

Redaktionens bön

Dra ditt strå till stacken!

Med risk för att vara tjatiga så Mäterkommer vi med bönen om att alla som läser Lary också hjälper till med material för att tidningen ska bli läsvärd. Det behöver inte nödvändigtvis vara i textform.

Alla kan vara med att påverka genom tips av alla slag. Tips om spännande personer... nya behandlingsmetoder... en rolig historia... något kul som hänt i din närhet... ett kort

kåseri ...en liten händelse senast du var hos läkaren.

Vi har fått mycket beröm för vår tidning och vi tycker själva att vi har lyckats bra hittills... kanske för bra ibland, för det gäller ju att leva upp till den kvalitetsnivå som vi har nu. Det är faktiskt mycket svårare än man tror, eftersom vi endast har några få torsdagseftermiddagar på oss att sammanställa hela tidningen. □

Från snö, is och kyla till Sol, bad och värme

Vi var 27 personer från Stockholmsföreningen som i slutet av januari träffades på Arlanda för att bege oss till Fuerteventura, en av Kanarieöarna. Planet var runt en timme försenat så vi hade god tid att dricka kaffe och prata.

ANKARBERG / 2000

Efter ungefär fem timmar var vi framme och innan vi var installerade på vårt hotell Rui Olivia Beach hann klockan bli nästan ett på natten. Så det var bara att säga godnatt, alla var trötta.

Nästa morgon kl 10 var det samling för gemensam promenad i omgivningarna och till närmaste stad, Corralejo, där vi åt lunch.

Sköterskan som vi hade med oss hette Maria Enström och när vi så småningom kom hem igen till hotellet, hölls ett föredrag av henne som handlade om kost och näring.

Tredje dagen började med morgon-gympa ute på gräsmattan och det hade vi sedan kl 10 varje dag. Efter gympan var vi lediga hela dagen. Några gick ner till den underbara

sandstranden, som låg alldeles intill och några föredrog hotellets pool.

Kaffe med munkar

På den fjärde dagen hyrde vi sex bilar, packade in oss och styrde kosan söderut till att börja med. Längst nere på ön fanns ett samhälle med massor av butiker och många bra res-

Förväntansfulla resdeltagare vid första förmiddagsträffen.

tauranger. Så vi åt och handlade (en del köpte till vansinne). Hemvägen gick längs den andra kusten fast med en avstickare inåt landet till flera små pittoreska byar och även öns gamla huvudstad Betancuria, där det fanns en katedral från 1100-talet, som hade brunnit ner, byggts upp igen och stod åter färdig år 1410. Där passade vi också på att dricka kaffe med rykande färska munkar. Men nu närmade sig kvällen och då var vi alla inbjudna till Maggan. Spiken i botten och direkt hem.

Kvällen blev mycket lyckad, några berättade anekdoter och vi skratade gott allihop. Mycket att äta och dricka blev det och timmarna gick fort, men det gör dom ju alltid när man har kul.

Nu har det hunnit bli dag fem och en utflykt gjordes till grannön Lanzarote. Där hade jag varit två gånger förut i början av 70-talet och när jag nu för tredje gången besökte ön, blev jag mycket besviken. Hotell vid hotell och bullrig trafik så det var riktigt skönt att bege sig till färjan för att åka "hem".

På dag nummer sex, efter gympan, kunde var och en göra vad den ville. Själv föredrog jag stranden men det var röd flagg hissad så det var förbjudet att bada. Vågorna gick höga.

Vår prominente ordförande Gunnar hade bara tillfälle att vara med oss första veckan. Han hade affärer att sköta hemmavid och vi saknade honom mycket den sista veckan.

Nu har jag ingen ordning på vilken dag det var, virrig som jag är, så det får bli lite huller om buller.

Fler förväntansfulla resdeltagare vid första förmiddagsträffen.

Maria Enström sjuksköterska och Yvonne Strömberg researrangör ger information.

Marknad i Corralejo

Några av dagarna som var kvar slappade vi bara (givetvis efter gympan), men jag vill berätta att en kväll var vi bjudna till Majken och där fick vi, förutom mat och dryck, höra roliga historier, dock inte någon som redan berättats hos Maggan. Också mycket kul sammankomst.

En av dagarna var vi inne på marknaden i Corralejo och jag blev så snopen för bussen både dit och hem var gratis, det är man inte ju inte bortskämd med.

Det fanns en liten ö som hette El Lobos som några av oss besökte, men själv stannade jag hemma för att på stranden bättra på min solbränna. Man vill ju att det ska synas att man haft fint väder på rehab-resan när man kommer hem till Sverige.

Jag vill också redovisa att syster Maria hade mottagning varje morgon mellan kl 9-10. Hon samlade oss alla också flera eftermiddagar för diskussioner om anhörigstöd, egenvård m.m.

Vemodigt

Och så kom då dagen innan hemresan. Det var redan tidigare bestämt

att vi gemensamt skulle gå och äta avskedsmiddag på kina-restaurang i stan. Lite vemodigt kändes det att det var sista kvällen och hemresa tidigt morgonen därpå. Men det hade varit underbara fjorton dagar, särskilt för dom som annars inte har något särskilt umgänge utan för det mesta sitter isolerade hemma i sin lägenhet.

Så jag vill sluta med ett STORT VARMT TACK till Laryngfonden som gjort denna resa möjlig.

Jag vill också passa på att tacka våra researrangörer Yvonne och Tord.

*Många kramar från
Viola, Stockholmsföreningen.*

IDESSA TACK instämmer Inger Persson och Yvonne Sandén, som mitt i skrivandet hörde av sig via fax. Och jag är störsäker på att dom andra 24 håller med. □

Cancerfondens Informationstjänst

Cancerfondens Informationstjänst har som uppgift att informera och svara på frågor om cancer.

Alla kan ringa, patienter, anhöriga eller allmänt vetgiriga. Samtalen rör allt från en snabb upplysning till ett långt stödsamtal i en svår sjukdomssituation. Cancerfondens Informationstjänst kan ge stöd på områden som rör olika aspekter av cancer.

Vi erbjuder:

- Tid att lyssna.
- Stödsamtal.
- Hjälp med att hitta rätt inom Hälso- och sjukvården.
- Anonymitet.
- Adresser och telefonnummer till patientorganisationer, stödgrupper mm.
- Informationsmaterial om cancer skrivet för lekmän. Informationsmaterialet behandlar olika cancersjukdomar och behandlingsmetoder liksom även psykosociala områden.
- Artiklar, tidskrifter mm skickas gratis.

De som ringar uppskattar att få vara anonyma vilket ger möjlighet att våga prata om det som känns svårt.

Många av dem som ringar önskar komma i kontakt med någon i liknande situation. Cancerfondens Informationstjänst kan då hänvisa till en aktuell patientförening lokalt eller centralt.

För att kunna bemöta oro i frågor som rör cancer krävs lång erfarenhet av cancersjukvård. Det krävs dessutom kompetens i samtalsmetodik och kommunikation.

Cancerfondens Informationstjänst är idag bemannad med sjuksköterskor med denna kompetens.

Telefonnummer
020-222 111

Värmorgon
Att vakna en morgon
i tidiga timman
vid pass klockan två
när äldansens trådes
på ängen
i dimman
när nattbrisen susar
så varligt
i granbultens toppar
- och råvmor som smyger
i ängarnas backar
- med hungriga småbarn
i grytet därhemma
- en stek skulle smaka.

*Passpå,
nog börde jag klunken
säg, var det en tupp
in i storskogens djup
som våryr och galen
av vårnatters älskog
nu öppnade spelet?
Jo, nu bör jag rätt
det är danslek
på kolbotten
borta vid bäcken.
Han spelar besatt för en utvald
och även för Näcken.*

*Det börjar att vakna
i naturen till liv
dimmorna lättar och älvorna
flyr
liksom trollen.
Det rodnar i öster
rödhakens kvillrande joller
och skogsduvans hulskande gråt
- nu bör jag en flöjt*

*i höga register
taltrastens lousång
till dagen som gryr.
Orrspelet stiger
och sjunker
som var det en orgel
under mäktiga valv
- och hör ni,
- solisten -
storspovens jublande drill.
Jag vandrar
jag lyssnar
jag jublar i sinnet!
Välkommen härliga vår!*

Präntat en underbar vårmorgon 1981 i djupa Kolmården, i närkontakt med djur & natur, av Stig Karlsson, naturvän och amatörbiolog, medlem i Uppsalaföreningen. Håll tillgodo – väcker det inte gamla minnen från markerna?

DYSFAGI

– ät- och sväljsvårigheter

Dysfagi framstår för de flesta som drabbats och deras anhöriga som ett "tyst handikapp". Detta trots att det är många som har någon form av dysfagi. Bristen på information om dysfagi och möjligheter att träffa andra i samma situation är alltför stor. Därför finns Svenska Dysfagiförbundet och därför arbetar vi nu med att få igång mer lokal aktivitet.

Kerstin Johansson, leg logoped, tar upp problematiken kring detta handikapp.

Susanna Rubens beskrivningar och upplevelser av sitt handikapp är gripande. Med ett "tyst handikapp" kan det vara svårt att få förståelse från omgivningen såväl som i sjukvården. Att inte kunna äta och dricka som vanligt gör att det känns omöjligt för en stor grupp människor att delta i det sociala livet, där mat och dryck ju ofta är grundpelarna.

Det är lätt att tro att man är helt ensam med sina svårigheter, sin sorg och många gånger även skamkänslor. Det kan kännas tröstlöst att uppleva att man inte får adekvat hjälp och att inte kunna finna svar på frågor om sitt handikapp.

Själv arbetar jag som dysfagi-logoped och träffar dagligen människor med olika sorter och grader av dysfagi till följd av en rad olika orsaker och sjukdomar. I kontakter med patienter och olika yrkesgrupper i vården erfar jag, att det på vissa håll finns väl utvecklad dysfagivård, medan det på andra håll är lite sämre ställt med den saken. (Jag vill här betona att mina kommentarer här endast rör dysfagi till följd av problem i munhåla och svalg, även om dysfagi vid sjukdomar i mag-tarmkanalen kan ge upplevelser liknande de Susanna beskriver!)

Sväljfunktionen

Under loppet av en knapp sekund transporteras mat, dryck och saliv –

oavsett konsistens eller storlek på tuggan/klunken – från munnen till matstrupen genom ett mycket komplicerat och finkoordinerat muskelsamarbete av mer än 25 par muskler. Utan att vi får ned detta i vrångstrupen.

Vid sjukdomar eller sjukdomstillstånd där slemhinna, muskler och nerver direkt (genom t ex operationer, strålning eller andra skador) eller indirekt (genom skador på t ex nervsystemet) påverkas, är det därför lätt att sväljningen drabbas på ett eller annat sätt.

Vad är dysfagi?

Dysfagi kan grovt indelas i "hög" respektive "låg" dysfagi. Med "hög" dysfagi menas ät- och sväljsvårigheter som beror på nedsatt funktion i munhåla och svalg. "Låg" dysfagi behandlar ätsvårigheter till följd av sjukdomar i matstrupe och mag-tarmkanal.

Kombinationer av "hög" och "låg" dysfagi förekommer. "Hög" dysfagi tas i huvudsak om hand inom foniatri- och öron-näsa-hals-specialiteterna, medan gastroenterologin, med en sedan länge väl utvecklad vård, tar hand om patienter med "låg" dysfagi.

Behandling

Den "höga" dysfagin är tyvärr knepigare att komma åt... Detta myck-

et p g a den oerhört avancerade nerv-muskelstyrning som krävs för att på ett snabbt, säkert och effektivt sätt få maten att passera från munhålan till matstrupen, utan att fastna på vägen eller hamna i luftstrupen.

Även ytterst små inskränkningar i sväljfunktionen tenderar att skapa – och upplevas som – oöverstigliga hinder i ätandet. Operationsmetoder så gott som saknas, för att rätta till nedsatt sväljfunktion i munhåla-svalg. Möjligheter finns dock att med viljan till viss del kunna påverka funktionerna i munhåla, struphuvud och svalg.

Logopedier och dietister samarbetar numera i allt större utsträckning vid behandling av "hög" dysfagi. Tillsammans med patienten försöker man komma fram till ett ur många olika aspekter så väl fungerande nutritionssätt som möjligt.

Behandling av "hög" dysfagi innebär därför ofta såväl berikning och konsistensförändring av kosten som kompensatoriska manövrar (t ex att luta huvudet åt ett håll när man sväljer eller att hosta efter sväljning) och metoder för att träna upp sväljfunktionen. Målet med denna typ av behandling är ytterst att patienten ska säkerställa näringsbehovet och få i sig mat och dryck på ett säkert sätt. Samtidigt är det viktigt att försöka bibehålla så hög livskvalitet som möjligt för dysfagi-patienten.

För många med dysfagi är det inte möjligt att helt och säkert tillgodose näringsbehovet enbart genom att äta och dricka via munnen, utan man måste komplettera eller helt ersätta den normala näringsvägen med t ex slang in i magen, där näring (sondnäring och dryck/passerad mat) sprutas in.

Forskning

Det bedrivs en hel del forskning om sväljning och dysfagi, i Sverige dock än så länge i ytterst liten omfattning. En del av forskningen (främst inom neurofysiologin) ägnar sig fortfarande åt att försöka förstå den så avancerade normal fungerande sväljningen.

En annan del ägnar sig åt utvärdering av sväljbehandling och omhändertagande vid sväljbesvär. De metodologiska problemen är

stora, eftersom det är så många faktorer som avgör hur stor funktionsnedsättningen är och hur stort handikappet blir hos den drabbade individen.

Vem kontaktar man?

Många yrkesgrupper kan bidra med kunskap vid utredning och behandling av "hög" dysfagi. Beroende på hur problemen ter sig, kan man förutom sedvanlig foniater- eller öron-näsa-halsbedömning behöva neurologisk undersökning, olika typer av röntgenundersökningar och undersökningar av mage och tarm innan en diagnos kan ställas. I behandlingen kan ingå kontakt med exempelvis tandhygienist, tandläkare, dietist, logoped, kurator, psykolog, sjukgymnast och arbetsterapeut.

Söker Du hjälp, kontakta växel på ditt sjukhus och fråga efter t ex lo-

goped, dysfagi-team eller foniater/öron-näsa-halsläkare.

Stöd och kontakt med andra

Många personer med dysfagi önskar kontakt med andra i liknande situation. En möjlighet till detta är genom Svenska Dysfagiförbundet, som startades för ca tio år sedan i Linköping av doktor Lita Tibbling. En lokalförening finns sedan länge i Östergötland och förbundet har nu även startat en lokalförening i Stockholm som i dagarna har sin första medlemsträff.

Det finns stora möjligheter att påverka föreningens programinnehåll, så att dess aktiviteter känns så angelägna och aktuella som möjligt för personer med dysfagi och deras anhöri-

ga. Hör av dig med frågor eller åsikter till Christina Sollenberg 070-484 48 09.

Eller ring någon av våra kontaktpersoner Barbro Gustafsson 08-714 63 30 eller Petra Mede 08-25 49 09!

Förbundet håller Riksstämman 25 mars på Ersta Högskola på Söder i Stockholm. VÄLKOMMEN!

Kerstin Johansson
Leg logoped, Stockholm

Jag fick efter mitt inlägg om dysfagi ett brev från en läsare som jag upplevde mycket positivt, efter tillåtelse från Inga Andersson publicerar jag det i Lary.

Susanna Ruben

Hej Susanna,

Läste din insändare i Lary och känner att jag bara måste höra av mig direkt. Jag opererades -87 för en cancertumör i tungan och strålbehandlades efter det. Jag blev svårt bränd under behandlingen, men man försäkrade mig att det skulle läka ut.

Det var mycket svårt med maten efter behandlingen och jag levde mest på välling & tunna soppor. Jag fick allt oftare febertoppar som ingen begrep orsaken till. Så småningom fick jag den ena lunginflammationen efter den andra. Gick på massor av undersökningar och utredningar. Trots att jag vid upprepade tillfällen sa att jag hade svårt att svälja och att jag lagt märke till att jag hostade upp gammal mat. Jag kunde till exempel hosta upp en ärtä som jag visste att det var dagen innan jag hade haft en sådan grönska i menyn.

Rätt diagnos

Till sist höll jag på att gå under i mina infektioner, men då träffade jag en doktor som verkligen lyssnade på vad jag sa, skickade RTG röntgen akut och en halvtimme se-

nare hade jag diagnosen. Totalt förträngd matstrupe och ettstruplock som inte alls slöt sig när det skulle. Detta hade tagit sex år av lidande med ständiga infektioner, sjukskrivningar etc. Jag fick fistel i magen. I början som Du en kateeter men fick senare en "peg" som jag sätter till en matnings slang. Jag fick som Du näringslösning som jag skulle spruta in. Nutrodrip tror jag den hette, med eller utan fibrer, den var säkert mycket näringsrik och jag kände att kroppen mätte gott efter alla år med dålig näringstillförsel.

Jag hade ju haft svårt att försörja mig med de enorma sväljnings-svårigheter jag hade. Men hu så tråkigt med denna mat. Jag blev riktigt deprimerad. Tyckte att allt luktade, hela jag i alla kroppsvätskor bara luktade nutrodrip. Då träffade jag av en händelse en äldre dam som mixade sin mat, för att hon hade svårt att svälja. Efter det mötet började jag "äta vanlig mat", dvs i min fistel spruta in vanlig husmanskost som jag först mixat med en vanlig handmixer och spätt med lite extra ljummet vatten. Jag äter det familjen äter, kött, fisk, säs, potatis, färsk sallad,

lingonsylt, färsk frukt som äpple i persikor, bananer osv, det enda som kan vara svårt att mixa är knaperstekt fläsk eller kakor med mandel eller nötter som är hackade, då blir det lätt stopp i slangen.

Äter det andra äter

När jag började mixa vanlig mat, fick jag bättre aptit blev mycket mer sugen på olika saker. Nu sprutar jag in kaffe och ett par mackor innan jag går till jobbet. Har förmiddagsfika med mina arbetskamrater, mixar ihop lunchen, precis det som alla andra äter. Ingen höjer längre på ögonbrynen.

Jag har alltid min lilla påse med mig med mixer, skål spruta & slang för man vet ju aldrig om man blir bjuden på kaffe. Jag har varit på bröllop och stora bjudningar. Har aldrig med egen mat utan tar av det som bjuds och upplever jag äter tillsammans med övriga gäster. Vid ett tillfälle fick jag tag i en batteridrivna mixer och då var jag ju inte beroende av elektricitet. Det var Philips som tillverkade batteridrivna stav. Men det lönade sig tydligen inte för dom finns inte längre att få tag i.

Jag har haft Braun för det mesta, dom är starka och håller bra. Jag har bränt några motorer men då har jag fått nya på garantin. När jag började mixa vanlig mat istället för de färdiga näringslösningarna blev livet annorlunda, jag kände att det var värt att leva igen. Jag tycker om att laga mat och det känns som det är ännu viktigare att lägga upp maten och göra lite extra runt måltiden.

Det går inte att bara vräka ner det i mixerskålen och blanda vad som helst. Sen tror jag det är bra att tarmen får lite att arbeta med. När jag hade näringslösningarna be-

hövde jag inte ens gå på toa. Sedan blir det dessutom billigare att "äta" vanlig mat. Näringslösningarna blev ju en extra belastningen på familjens matkonto.

Njuter av maten

Det är nu sex år sedan jag fick min fistel. Jag gick upp sex kilo när jag började spruta in vanlig mat. Jag arbetar 75 procent inom vården på en akutavdelning som kan vara ganska stressig emellanåt. Jag har haft minimalt med infektioner, känner att jag lever och kan njuta av maten. Man äter ju inte bara

med munnen, utan också med ögonen och näsan. Jag har upptäckt att jag kan smaksätta maten genom att känna på doften. Ibland köper jag en choklad och smälter i kaffet. Jättegott. Glass i nypon-soppa, mums. Knäckmacka med ost till förmiddagsfika. Hoppas detta kan hjälpa Dig. Jag vet precis hur Du känner Dig när den grå näringslösningen fyller varje fiber av Din kropp. Men det kan bli annorlunda med riktig mat. Du får gärna höra av dig.

Kära hälsningar

Inga Andersson

Vad i hela friden handlar det om?

Jag skulle till det ganska stora sjukhuset för att genomgå en dagoperation. I kallelsen stod det uttryckligen att jag skulle få ersättning för taxiresa till och från.

Den förbeställda taxin kom punktligt på morgonen. Vi for till sjukhuset. Jag betalade resan och fick kvitto. Operationen genomfördes och efter några timmars uppvaknande och väntan var det dags att ta sig hem. Det var då det började.

Jag gick till avdelningens reception för att få en sjukresobiljett (det visade sig att den kostade 40 kronor) enligt ett papper undertecknat av läkaren. Enligt samma papper

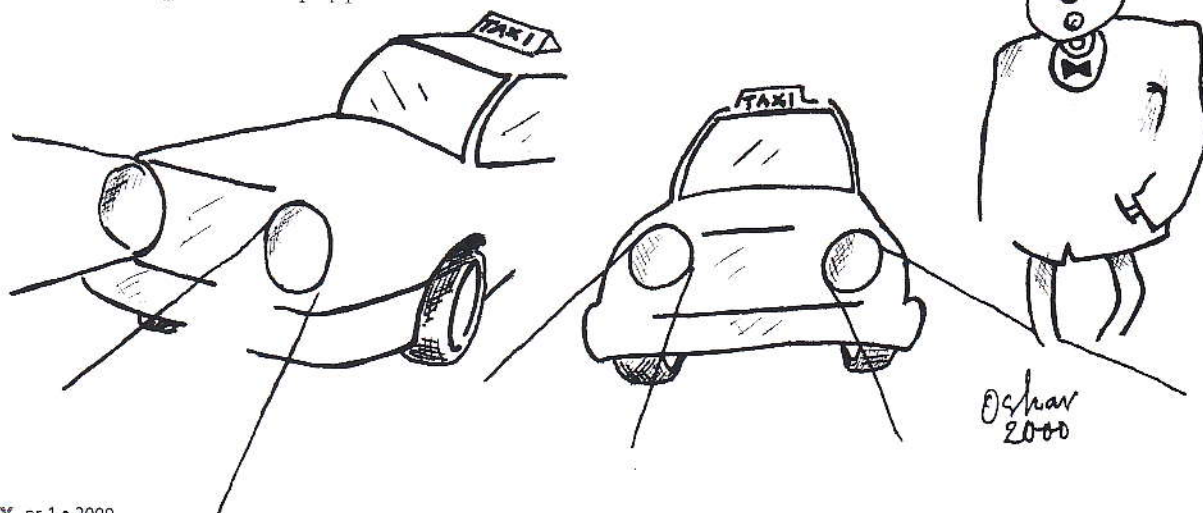
skulle jag inte få ditresan betald, men det ordnade upp sig snabbt.

Utrustad med min sjukresobiljett gick jag glatt iväg till den långa raden av väntande taxibilar och se den första var från min del av stan...men när jag visade min sjukresobiljett sa chauffören att jag måste förbeställa bil någonstans inne i sjukhusets huvudentre. Efter att ha irrat runt någon minut i entrehallen kom en fantastisk dam från Röda Korset till min undsättning. Hon förbeställde bil, fick reda på att den skulle komma om 45 minuter och visade mig var jag kunde vänta.

Det stod fortfarande mängder med lediga bilar vid taxistolpen utanför, så jag började ana att det var något listigt på gång samäkning. Detta tyckte jag att jag fick bekräftat efter ytterligare en halvtimme. Då upptäckte jag ett äldre par från samma trappuppgång hemma i förorten. De höll på att förbeställa bil och jag hörde att de fick en avgångstid en kvart efter mig. Ahamin bil är redan fullbokad.

När tiden var inne ropade en chaufför upp mitt namn och vi gick ut till bilen. Då jag fick reda på att endast jag var inbokad, talade jag om att mina grannar satt därinne och väntade. Kunde inte dom få åka med i samma bil? Nähä! Deras bil var ju redan förbeställd! Min bil kom dessutom från motsatta delen av stan i förhållande till min förort!

Ragnar Sarin

Se upp för narkosläkare

**Jag genomgick nyligen en axel-
ledsartroskopi (borttagning av
kalkbildning i axeln) på S:t Görans
Sjukhus.**

Tva dagar före operationen träffade jag operationsläkaren för genomgång av operationen och fick besked om att jag skulle sövas. När jag sedan träffade narkosläkaren så talade jag om för honom att jag är laryngektomerad. Han såg lite fundersam ut, så jag frågade om han kände till laryngektomi. "Jo, det är inga problem" sa han tveksamt. Jag talade om för honom att jag inte kunde ha syrgasmask över näsa och mun, eftersom jag andas genom stomat på halsen. Han bad mig då att ta bort filtret, fick syn på röstventilen och frågade om jag kunde ta bort den under operationen. "Varför?" frågade jag. "Vi kanske måste köra ner en slang för syrgas" sa han. Jag berättade då att min fistelgång kan växa igen på 1-2 timmar. Du kanske måste opereras med lokalbedövning sa han då, vilket jag av erfarenhet vägrade.

Jag bad honom ringa läkaren som opererat mig på Huddinge sjukhus, men det tyckte han var onödigt.

När jag satt i bilen och åkte hem från S:t Görans sjukhus började jag bli orolig. Vet man inte på sjukhusen hur man ska ta hand om oss som är laryngektomerade vid en operation??

Jag ringde därför min logoped på Huddinge sjukhus och berättade om mina bekymmer. Hon reagerade med orden: "så får det inte gå till, jag skall hjälpa dig". Dagen därpå ringde hon och talade om att hon hade träffat min läkare på Huddinge sjukhus som lovat att ringa till S:t Görans sjukhus.

Här borde min historia sluta men icke ...

Operationsdagen

Onsdag morgon den 12/1 kl 8.00. Klar för operation! "Vi har fått in ett akutfall. Kan du vänta". "Visst" svarade jag. Lite senare: "Du får vänta lite till". Jaha! OK. Efter ytterligare en stund: "Du får vänta ett tag till. "Ih!" "Vid 13.00-tiden". Din läkare från Huddinge sjukhus har ringt – så nu vet vi hur vi skall göra. Du måste ha en rund mask över stomat, men vi har ingen sådan, men det finns på S:t Görans barnsjukhus, så vi har skickat en sköterska med taxi för att hämta en.

Jag var lite omtöcknad av morfinet som jag fått tidigare, men jag ler för mig själv när jag hör "taxin från barnsjukhuset har kommit". För att vara säkra provar man att masken passar och tack och lov så gör den det.

Operationen gick bra och min vänstra axel är som ny. Om några veckor ska den högra axeln opereras och jag hoppas att det är samma läkarteam, så jag slipper lära upp ett nytt.

Svante Edman

PS

Jag var på SOS-alarm för ett tag sedan och då frågade jag högsta chefen om ambulanserna var utrustade med syrgasmask för oss som var laryngektomerade och att personalen var utbildad för att ta hand om oss.

Svar: Det skall vara så, blev svaret. Jag tvivlar. DS

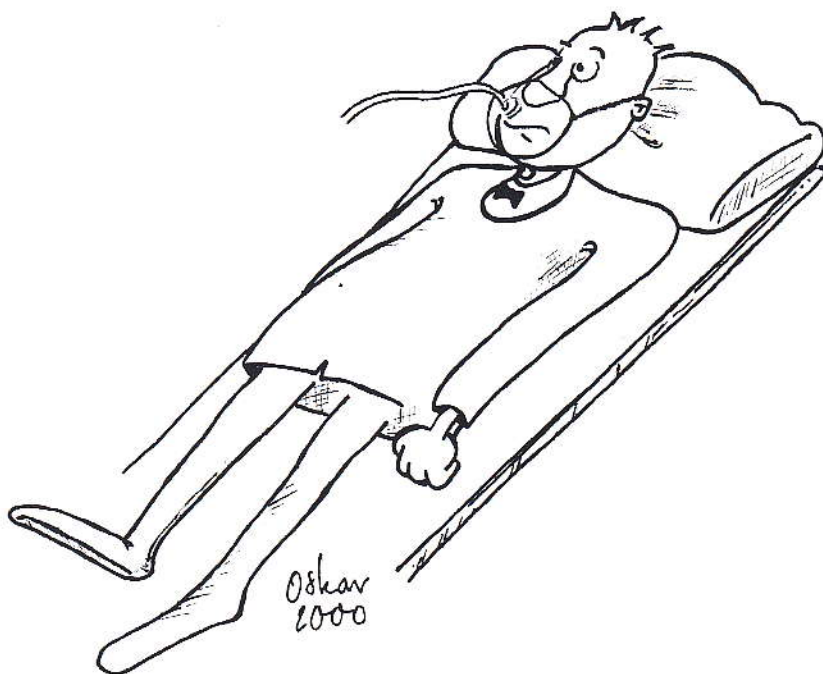
Reds anm.

När vi fick höra Svantes berättelse första gången så bad vi honom att skriva om den i Lary. Och ju mer man tänker på denna händelse ju mer otäck blir den. Vad skulle ha hänt om det inte varit en planerad operation, utan en olycka eller om Svante inte varit så uppmärksam.

Flera incidenter av den här typen har inträffat under de senaste åren bara i Stockholm.

Är inte det här något som förbundsstyrelsen kunde fundera över, och göra någonting åt, innan något allvarligt inträffar.

Redaktionen

SVENSKA LARYNGFÖRBUNDET

läns och regionalföreningar

med kontaktpersoner

Laryngföreningen Dalarna

Holger Andersson
Rådmansvägen 27, 791 61 FALUN
Tel. 023-160 95

Laryngföreningen Gävleborg med Norrland

Siv Baglien
Oxtorget 1 B, 2 tr. 826 32 SÖDERHAMN
Tel. 0270-16459, även fax, 070-548 60 39 mobil

Laryngföreningen Göteborg

Box 12053, 402 41 GÖTEBORG
Tel. 031-85 46 43
Gösta Jorhede
Lilleby Bäckedalsv. 99, 423 49
TORSLANDA
Tel. 031-56 35 41, även fax.

Hallands Laryngförening

Ulla Karlsson
Betelvägen 10, 302 30 HALMSTAD
Tel. 035-102 123

Stockholms Läns Laryngförening

c/o Gunnar Schneider
Henriksdalsringen 45, 4 tr, 131 32 NACKA
Tel. 08-615 03 24

Sydöstra Laryngföreningen

Kjell Andersson
Rättarvägen 4, 612 31 FINSPANG
Tel. 0122-155 47

Södra Sveriges Laryngförening

Lennart Johansson
Per Albin Hanssons väg 56 B, 214 63
MALMÖ
Tel. 040-96 23 40

Gert Hall

Kastvindsvägen 2, 231 55 TRELLEBORG
Tel. 0410-489 65, fax. 0410-489 59
070-524 89 65 mobil

E-post gert.hall@trelleborg.mail.telia.com

Uppsala Laryngförening

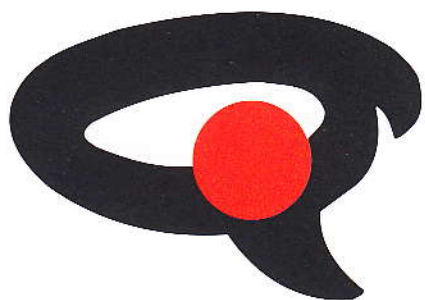
Sig Johansson
Fyrilundsgatan 60, 754 46 UPPSALA
Tel. 018-25 28 63

Västmanlands Laryngförening

Kaarlo Vuolle
Lerkärlegatan 10, 723 51 VÄSTERÅS
Tel. 021-41 74 76

Laryngföreningen i Örebro och Värmlands län

Sten-Ove Pettersson
Styrbordsgatan 12, 652 27 KARLSTAD
Tel. 054-21 87 35

STIFTELSEN LARYNGFONDEN

i kamp mot cancer

Laryngfonden – en fristående fond instiftad av Svenska Laryngförbundet – står öppen för ansökningar om bidrag, vilka kan beviljas i enlighet med fondens ändamål:

Fondens ändamål är att främja forskning och utveckling, särskilt inom

områdena laryng-, hemilaryng- och glossektomi samt främja vård och rehabilitering för behövande sjuka inom dessa områden, dock ej sådant som åligger stat, landsting och kommun, enligt gällande lagar, regler och praxis.

Bidrag och gåvor emottages tacksamt på:

**Bankgiro: 5936-5338 • Postgiro: 90 02 02-3
91 82 58-5**

Ansökningsblankett för bidrag finns hos:

STIFTELSEN LARYNGFONDEN
Barks Väg 14 / 170 73 SOLNA / tel: 08-655 40 01

PROVOX[®] Patient's Kit 1

*Du som är laryngektomerad använder en hel del hjälpmedel för det dagliga omhändertagandet av stoma och eventuell röstventil. En del av dessa hjälpmedel behöver Du ta med Dig då Du lämnar hemmet. Atos Medical har därför tagit fram en specialtillverkad väska som med fördel kan bäras i bältet eller i en handväska. Denna marknadsförs som **Provox Patient's Kit 1** som innehåller:*

- Den praktiska väskan som också är tvättbar.
- En lampa som kan fästas i skjortan så att du får ljus i stomat utan att behöva använda händerna.
- En liten spegel med både normal- och förstoringsglas.
- Peang för rengöring av stomat.
- En ventilborste och en Plug till röstventilen.
- Filterkassetter (HME).
- Tre olika exempel på stomapåsar.
- Provox StomVent andningsfilter.
- Två olika sorters tvättlappar för rengöring runt stomat.

Dessa saker är exempel på vad Du kan ha i väskan men naturligtvis fyller Du den med det som Du finner lämpligt.

Provox[®] Patient Kit 1

REF 7261

ATOS
MEDICAL

Atos Medical AB
P.O. Box 183

SE-242 22 Hörby
Phone: +46-415-198 00
Fax: +46-415-198 98

